

Oikeustapauskokoelma

Asia T-5/17

(julkaistu otteina)

Ammar Sharif

vastaan

Euroopan unionin neuvosto

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio (viides jaosto) 4.4.2019

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka – Syyriaan kohdistettavat rajoittavat toimenpiteet – Varojen jäädyttäminen – Puolustautumisoikeudet – Oikeus tehokkaaseen oikeussuojaan – Ilmeinen arviointivirhe – Omaisuudensuoja – Oikeasuhteisuus – Maineen loukkaaminen

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka – Syyrian tilanteen johdosta tiettyihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistettavat erityiset rajoittavat toimenpiteet – Päätös 2013/255/YUTP ja asetus N:o 36/2012 – Syyriassa toimiviin johtaviin liike-elämän edustajiin sovellettu olettava Syyrian hallinnon tukemisesta – Sallittavuus – Edellytykset – Oikeasuhteisuus – Kumottavissa oleva olettava – Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen

(SEU 29 artikla; neuvoston päätöksen 2013/255/YUTP, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä (YUTP) 2015/1836, 27 artiklan 2 kohdan a alakohta ja 3 kohta sekä 28 artiklan 2 kohdan a alakohta ja 3 kohta; neuvoston asetuksen N:o 36/2012, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2015/1828, 15 artiklan 1 a ja 1 b kohta)

(ks. 91–95, 97, 105, 106, 109 ja 110 kohta)

Tiivistelmä

Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi 4.4.2019 antamassaan tuomiossa Sharif v. neuvosto (T-5/17) kumoamiskanteen, jonka syyrialainen liikemies oli nostanut toimista, joilla hänen nimensä oli merkitty luetteloon Syyrian arabitasavaltaan kohdistettavien rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevista henkilöistä ja yhteisöistä (eli täytäntöönpanopäätös (YUTP) 2016/1897¹, täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/1893², päätös (YUTP) 2017/917³, täytäntöönpanoasetus (EU)

¹ Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP täytäntöönpanosta 27.10.2016 annettu neuvoston täytäntöönpanopäätös (YUTP) 2016/1897 (EUVL 2016, L 293, s. 36).

² Syyrian tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 36/2012 täytäntöönpanosta 27.10.2016 annettu neuvoston asetus (UE) 2016/1893 (EUVL 2016, L 293, s. 25),

³ Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP muuttamisesta 29.5.2017 annettu neuvoston päätös (YUTP) 2017/917 (EUVL L 139, s. 62).

2017/907⁴, päätös (YUTP) 2018/778⁵ ja täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/774).⁶ Kantaja vaati kanteessaan toissijaisesti myös, että säännöksiä, joissa vahvistetaan luetteloon merkitsemisen kriteeri eli se, että henkilö on ”Syyriassa toimiva johtava liike-elämän edustaja” (eli päätöksen 2013/255, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2015/1836⁷, 28 artiklan 2 kohdan a alakohta ja asetuksen 36/2012, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 2015/1828⁸, 15 artiklan 1 a kohdan a alakohta) on jätettävä soveltamatta häntä koskevilta osin. Kantaja väitti, että mainittu kriteeri ei ole oikeassa suhteessa riidanalaisilla toimilla tavoiteltuihin laillisiin päämääriin, koska sillä voidaan tarkoittaa jokaista ”Syyriassa toimivaa johtavaa liike-elämän edustajaa” riippumatta siitä, onko tällä henkilöllä läheinen yhteys Syyrian hallintoon.

Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että toimielimet voivat soveltaa olettamia, joissa otetaan huomioon todistustaakan kantavien viranomaisen mahdollisuus tehdä tiettyjä päätelmiä tyypilliseen tapahtumien kulkuun perustuvien kokemussääntöjen perusteella. Se katsoi lisäksi, että sellainenkin olettava, joka on vaikea kumota, pysyy hyväksyttävissä rajoissa niin kauan, kuin se on oikeasuhteinen lainmukaiseen päämääräänsä nähden, kun on olemassa mahdollisuus esittää vastanäyttöä ja kun puolustautumisoikeudet taataan. Tällaisille olettamille on asetettava kohtuulliset rajat, joissa otetaan huomioon asian vakavuus ja suojataan puolustautumisoikeuksia.

Unionin yleinen tuomioistuin totesi tässä yhteydessä aluksi, että koska Syyrian hallinto valvoo taloutta tiukasti, Syyriassa toimivien johtavien liike-elämän edustajien varojen jäädyttämisellä estetään tähän luokkaan kuuluvia henkilöitä toimittamasta aineellista tai taloudellista apua hallinnolle ja, kun otetaan huomioon tämän luokan vaikutusvalta, edistetään sitä, että hallintoa painostetaan muuttamaan tukahduttamiskäytäntönsä. Kun otetaan lisäksi huomioon ensinnäkin Syyrian hallinnon autoritaarisuus, liike-elämän toimijoiden ja Syyrian hallinnon välille kehittynyt keskinäinen riippuvuussuhde Bashar Al-Assadin käynnistämisen talouden vapauttamiskehityksen vuoksi ja lisäksi se, että valtio valvoo Syyrian taloutta tiukasti, neuvosto saattoi katsoa perustellusti, että se, että ”Syyriassa toimivien johtavien liike-elämän edustajien” luokkaan kuuluvat henkilöt pystyvät säilyttämään asemansa vain olemalla läheisessä yhteydessä Syyrian hallintoon, on kokemussääntö. Unionin yleinen tuomioistuin saattoi näin ollen kohtuudella olettaa, että tähän luokkaan kuuluvalla henkilöllä on Bashar Al-Assadin hallintoon läheinen yhteys, jonka avulla hän voi kehittää liiketoimintaansa ja hyötyä hallinnon harjoittamasta politiikasta.

Unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että neuvosto otti käyttöön kumottavissa olevan olettaman, jonka mukaan ”Syyriassa toimivien johtavien liike-elämän edustajien” luokkaan kuuluvilla henkilöillä on läheinen yhteys Syyrian hallintoon. Tähän luokkaan kuuluvien henkilöiden nimiä ei näet merkitä luetteloon rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevista henkilöistä, jos osoitetaan, että he eivät ole tai eivät enää ole lähellä hallintoa tai eivät vaikuta siihen taikka eivät aiheuta todellista toimenpiteiden kiertämisen riskiä.

⁴ Syyrian tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 36/2012 täytäntöönpanosta 29.5.2017 annettu neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/907 (EUVL 2017, L 139, s. 15).

⁵ Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetun päätöksen 2013/255/YUTP muuttamisesta 28.5.2018 annettu neuvoston päätös (YUTP) 2018/778 (EUVL 2018, L 131, s. 16).

⁶ Syyrian tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 36/2012 täytäntöönpanosta 28.5.2018 annettu neuvoston täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/774 (EUVL 2018, L 131, s. 1).

⁷ Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annettu neuvoston päätös 2013/255/YUTP (EUVL 2013, L 147, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna 12.10.2015 annetulla neuvoston päätöksellä (YUTP) 2015/1836 (EUVL 2015, L 266, s. 75).

⁸ Syyrian tilanteen johdosta määrättävistä rajoittavista toimenpiteistä ja asetuksen N:o 442/2011 kumoamisesta 18.1.2012 annettu neuvoston asetus (EU) N:o 36/2012 (EUVL 2012, L 16, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 12.10.2015 annetulla neuvoston asetuksella (EU) 2015/1828 (EUVL 2015, L 266, s. 1).

Unionin yleinen tuomioistuin totesi tämän seurauksena, että riitautettu luetteloon merkitsemisen kriteeri on yhteensopiva suhteellisuusperiaatteen kanssa, eikä se ole luonteeltaan mielivaltainen, koska neuvosto sisällytti tämän kriteerin päätökseen 2015/1836 ja asetukseen 2015/1828 tavalla, joka on oikeutettu ja oikeassa suhteessa Syyriaan kohdistettavista rajoittavista toimenpiteistä annetulla säännöstöllä tavoiteltuihin päämääriin nähden, mutta säilytti kuitenkin rajoittavien toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden mahdollisuuden kumota oletettaman läheisestä yhteydestä Syyrian hallintoon. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi näin ollen lainvastaisuusväitteen.